

БЪЛГАРСКА АДАПТАЦИЯ НА ВЪПРОСНИК ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА ДИМЕНСИИТЕ НА ВЪЗНИКВАЩАТА ЗРЕЛОСТ (IDEA)

Ева Папазова

Институт за изследване на населението и човека при БАН

eva.papazova@gmail.com

Резюме. Статията представя адаптацията на Въпросник за измерване на дименсиите на възникващата зрелост (IDEA, Reifman et al., 2003) за български условия с извадка от 202 изследвани лица на възраст от 17 до 30 години. Проведен е тест-ретест с 46 изследвани лица. Установи се висока надеждност на въпросника, която се потвърди при тест-ретест процедурата. Експлораторният факторен анализ показва наличието на деветфакторно решение, като резултатът най-вероятно се дължи на културна специфика. Статистическите анализи и процедури показват, че инструментът е надежден и валиден за български условия.

Ключови думи: Въпросник за измерване на дименсиите на възникващата зрелост; адаптация.

ВЪВЕДЕНИЕ

Човешкият живот класически се идентифицира като преминаващ през етапи на детство, юношество и зрелост, като всяка фаза на зрялата възраст обикновено се определя като млада зряла възраст, средна възраст и старост. Въпреки това, изглежда че промените в условията на живот водят и до промени във фазите на живота. През последните 50 години се наблюдават променливи тенденции в прехода към зрялата възраст, като ролите особено при 18–29-годишните търпят сериозни промени. Въпреки това, няма пунктуални доказателства за това, че 18–29-годишните са възрастни (Arnett, 1994a; Arnett, 1994b). Така например в САЩ и в други индустриализирани страни, една значителна част от младите хора отлагат във времето брака, завършването на образованието, започването на

работа на пълно работно време и родителството до края на двадесетте си години и продължават образованието си след завършване на гимназията (Arnett, 2000; Arnett, 2001; Arnett, 2003; Arnett, 2004; Casper & Bianchi, 2002; Facio & Micocci, 2003; Mayseless & Scharf, 2003; Nelson, 2003). Трябва да се подчертае също така, че освен това съществуват и значителни различия сред младите хора в тази възрастова група (Arnett, 1997; Arnett, 1998; Arnett, 2000; Arnett, 2004). В резултат на всички тези промени в тенденциите Арнет (Arnett, 2000) определя този период като възникваща зряла възраст, което е етап от развитието и мост между юношеството и младата зряла възраст.

В този период, хората вече не са юноши, но все още не са достигнали и пълния статус на възрастен. Според Арнет (Arnett, 2000; Arnett, 2001) възникващата зряла възраст

варира от края на тийнейджърството през двадесетте години, с акцент върху възрастта осемнадесет до двадесет и девет, и се характеризира с чести промени, тъй като младите хора проучват различни възможности в любовта, работата и светогледа си. Възникващата зряла възраст съществува само в култури, които отлагат влизането в ролите на възрастен и отговорностите до края на пубертета (Nelson, 2003). В последните седем години, възникващата зряла възраст е изследвана в страни като Аржентина, Израел и САЩ (Facio & Micocci, 2003; Mayseless & Scharf, 2003; Arnett, 2000; Nelson, 2003). Изглежда че ще е от полза за изследователите да се проучи нововъзникващата зряла възраст и в други части на света.

В България до сега са проведени няколко емпирични изследвания, които се фокусират конкретно върху възрастовия период 18–29 години (Пенчева и Папазова, 2009; Pencheva et al., 2009; Papazova et al., 2015; Ganeva, 2012; Гарванова, 2011). Те верифицират наличието на хетерогенност в тази възраст, потвърждават наличието на определени дименсии на възникващата зрелост и в контекста на съвременната българска култура, открояват типологична специфика и житейски задачи, характерни за възникващите възрастни и у нас.

Според Арнет (Arnett, 2000) най-важните фактори, които допринасят за появата на нововъзникващата зряла възраст като брак, завършване на образование, превръщане в родител и започване на работа на пълен работен ден се пренасочват към средата на двадесетте години. Тези промени изглежда са основните фактори на нововъзникващата зряла възраст.

Според данните на НСИ в България мъжете сключват брак на 29,3 години, а жените на 26,1 години. В България средната възраст за раждане на първо дете е 26,9 години [www.nsi.bg]. Според данните на Евростат, средната възраст на студентите в 15-те страни на ЕС е 22 години, в България е малко под тази възраст. За България средната възраст за излизане на трудовия пазар е 19, 6 години, при средна възраст за ЕС 21 години [http://ec.europa.eu/eurostat]. Тези

данни сочат, че младежите в България на възраст 18–29 години се вписват в основните възрастови маркери на възникващата зряла възраст.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА ДИМЕНСИИТЕ НА ВЪЗНИКВАЩАТА ЗРЕЛОСТ (THE INVENTORY OF THE DIMENSIONS OF EMERGING ADULTHOOD; IDEA, REIFMAN ET AL., 2003)

Добре известен инструмент, наречен Въпросник за измерване на дименсиите на възникващата зрелост (IDEA) е бил използван в култури като например Аржентина (Facio & Micocci, 2003), Израел (Mayseless & Scharf, 2003) и САЩ (Arnett, 2000; Nelson, 2003). Ето защо целта на това изследване е да адаптира IDEA за българската култура, за да се използва за изследване на възникващата зряла възраст в България. Въпросникът е основно средство за определяне на дименсиите на нововъзникващата зряла възраст, базирани по Рейфмън, Арнет и Коулел (Reifman et al., 2003). На респондентите са представени определени пунктове от живота, представляващи нововъзникващата зряла възраст. Те са помолени да мислят за „определен период в живота си“, като „настоящия момент, както и последните няколко години, които са минали и следващите няколко години, които ви предстоят, така както вие ги виждате“ (вж. Приложение 1). Най-високият възможен бал е 124 а най-ниския е 31. В изследването на Рейфман и колектив (Reifman et al., 2003) факторният анализ разкрива шест субскали. Пет от подскалите са предложени за репрезентиращи теорията за възникващата зряла възраст и само една подскала е точно обратното на нововъзникващата зряла възраст – „фокусиране върху другите“. Подскалите на въпросника са именувани като изследване на идентичността, експериментиране (възможности, негативност), нестабилност, фокусиране върху себе си, чувство за „помежду“ и фокусиране върху другите. За всички подскали, по-високите резултати

представяват по-голям приоритет на този конструкт. Изследваните лица, показват тяхната степен на съгласие по скала от 1 до 5, където – силно несъгласен [1], донякъде несъгласен [2], донякъде съгласен [3], съгласен [4] (Reifman et al., 2003).

МЕТОД

ДИЗАЙН НА ИЗСЛЕДВАНЕТО И ПРОЦЕДУРА

Изследването има за цел да адаптира въпросника, който измерва дименсиите на възникващата зрелост (*Inventory of the Dimensions of Emerging Adulthood*) за българската култура. Анализът, представен в тази статия, включва администрирането на преведения въпросник за българска популация. По отношение на валидността е проведен експлораторен факторен анализ чрез анализ на основните компоненти (principal component analysis). Оригиналната скала е преведена на български и преведената скала на български е преведена обратно на английски от трима психолози, с отлично ниво на владение на английски език. Окончателният вариант на въпросника е приложен на студенти по време на семинарни занятия в Университета по библиотечни и информационни науки (УниБИТ), София. Относно надеждността е приложен тест-ретест, коефициент алфа на Кронбах и стойност на Спирман-Браун относно split-half reliability. Тест-ретест процедурата е проведена в интервал от три седмици. 46 участници са включени в тест-ретестът на IDEA. Използвана е SPSS програма 22.0 за анализ на данните.

УЧАСТНИЦИ

Участниците в изследването са 202. От изследването отпаднаха 13 анкетни карти, които бяха непълно попълнени. При тест-ретест процедурата отпаднаха 3 карти. От участниците, 46,5 процента са мъже и 53,5 процента са жени (вж. табл. 1). Възрастовата група е от 17 до 30 години, средна възраст на групата е 21,37 години. Участниците в изследването и в тест-ретест процедурата са студенти от УниБИТ, София.

ТАБЛИЦА 1
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ИЗВАДКАТА ПО ПОЛ
(N = 202)

	N	%
Жена	108	53,5
Мъж	94	46,5
Общо:	202	100

РЕЗУЛТАТИ

Анализът на данните и резултатите са представени в два раздела: валидност и надеждност

А. Валидност

Валидност на превода на скалата

Следните процедури са проведени по време на процеса на адаптиране на скалата. Група от трима психолози преведе IDEA на български и после пак го преведе обратно на английски. И двата превода на български и обратния превод са прегледани от преподаватели по английска филология, които са с перфектен английски в Софийския университет. Прие се, че българският превод на скалата, след позоваването и на специалисти с оглед на английския език, изразява същото значение и валидност на езика.

Конструкт валидност

Проведен е експлораторен факторен анализ с цел да се установи валидността на структурата на въпросника.

Факторен анализ

Рейфман и колектив (Reifman et al., 2003) определят дименсиите на нововъзникващата зряла възраст и създават скала, която измерва периода на възникваща зряла възраст. Изследователите, които искат да работят върху нововъзникващата зряла възраст в друга култура могат да използват тази скала. Въпреки това учените, които искат да използват тази скала в собствената си култура трябва да направят факторен анализ поради две основни причини. Първата от тези причини е, че възникващата зряла

ТАБЛИЦА 2
РОТИРАНА КОМПОНЕНТНА МАТРИЦА ОТ ЕКСПЛОРАТОРЕН ФАКТОРЕН АНАЛИЗ

	Фактор								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дали този период от живота Ви е време за...	Изследване на идентичността	Негативност/Нестабилност	Експериментиране/Възможности	Фокусиране върху себе си	Отвореност към нов опит	Чувство за „помежду“	Фокусиране върху другите	Независимост	Противопречност
1. Много възможности?					,696				
2. Проучване?					,826				
3. Обявяване?		,568							
4. Експериментиране?			,477						
5. Лична свобода?				,719					
6. Усещане на ограничения?									,596
7. Лична отговорност?				,612					
8. Изпитване на стрес?		,852							
9. Нестабилност?		,731							
10. Оптимизъм?									,486
11. Силно напрежение?		,803							
12. Откриването на това кой съм аз?	,613								
13. Установяване?							,610		
14. Грижи за други хора?							,775		
15. Независимост?				,515					

възраст се променя от култура до култура и съгласно субкултури в страна (Arnett, 2000; Arnett, 2001). Втората е, че скала, която е надеждна и валидна в една култура не може евентуално да бъде надеждна и валидна в друга култура. Поради тази причина е използван факторен анализ в това проучване, след като е извършена проверка на валидността на езика. Експлораторният факторен анализ разкри 9 субскали. Субскалите са показани в табл. 2.

Получената стойност на теста за обща извадкова адекватност на Кайзер-Майер-Олкин е 0,821 (което е над общоприетата гранична стойност от 0,6), а на теста на Бартлет за сферичност е 2043,496 ($df = 465$, $p < 0,001$). За определяне на съдържанието на факторите са взети само айтеми с факторни тегла над 0,40 в патерн-матрицата. Айтемите, които имат по-ниски тегла са изключени. Деветте фактора определят общо 62, 78% от вариацията.

Първият фактор *Изследване на идентичността* обяснява 20,33% от вариацията, в него с високи факторни тегла се включват твърдения, като „време за откриване на това кой съм аз“, „време за планиране на бъдещето“ и „време на търсене на чувство за смисъл“. Той има висок коефициент на вътрешна консистентност ($\alpha = 0,83$), а корелацията между всеки айтем и цялата скала варира от умерена ($R = 0,497$) до висока ($R = 0,774$) (виж табл. 3).

Вторият фактор *Негативност/нестабилност* обяснява 31,8 от вариацията и също има висок коефициент на надеждност алфа 0,82.

Третият фактор *Експериментиране/Възможности* обяснява 38,13% от вариацията и е с надеждност 0,67.

Четвъртият фактор *Фокусиране върху себе си* обяснява 43,55% от вариацията, като алфата на Кронбах не е достатъчно висока и е 0,54.

В петия фактор попадат две твърдения „време на много възможности“ и „време на проучване“, които обясняват 48,22% от вариацията и имат надеждност от 0,62. Условно този фактор може да се нарече *Отвореност към нов опит*, тъй като той е нов

и извън подскалите оригинално установени от Рейфман и колектив. Тези две твърдения оригинално принадлежат към подскалата *Експериментиране/Възможности*, като прибавянето им обратно към тази субскала повишава алфата на Кронбах от 0,67 на 0,71. Това означава, че мястото на тези два айтема е в оригиналната субскала.

Шестият фактор *Чувство за „помежду“* обяснява 52,15% от вариацията при алфа на Кронбах 0,61, а седмият фактор *Фокусиране върху другите*, от своя страна, обяснява 55,80 от вариацията при алфа на Кронбах 0,53. И двете алфи на Кронбах при тези два фактора не са достатъчно високи.

В осмия фактор попадат две твърдения „време на отделяне от родителите“ и „време на самостоятелност“, което може условно да го наименува като *Независимост*. Въпреки това алфата на Кронбах е ниска 0,43, което го елиминира като подскала.

В деветия фактор пак попадат две твърдения „време на усещане на ограничения“ и „време на оптимизъм“, които по смисъл и логика си противоречат, което условно може да наименува фактора като *Противоречивост*. Въпреки това алфата на Кронбах е много ниска 0,20, което автоматично премахва тази субскала.

Поради полученото деветфакторно решение от експлораторния факторен анализ беше проведен и конфирматорен факторен анализ по метода на главните компоненти (Principal component analysis). Получената стойност на теста за обща извадкова адекватност на Кайзер-Майер-Олкин отново е 0,821 (което е над общоприетата гранична стойност от 0,6), а на теста на Бартлет за сферичност отново е 2043,496 ($df = 465$, $p < 0,001$). Шестте фактора определят общо 52,15% от вариацията.

Б. Надеждност

Тест-ретест процедура

Както вече беше посочено, тест-ретест процедурата беше проведена в рамките на 3 седмици с 46 участници. Коефициентът алфа на Кронбах от тест процедурата е 0,855, а този на Спирман – Браун е 0,833. Алфата на Кронбах от ретест процедурата

е 0,866, а коефициента на Спирман-Браун за split-half надеждност е 0,890. Тези коефициенти говорят за много добра вътрешна консистентност на въпросникът за измерване на дименсиите на възникващата зрелост IDEA. На табл. 3 са представени корелациите между шестте подскали на въпросника от тест-ретест процедурата.

Както се вижда от табл. 3 коефициентите на корелация между шестте подскали на въпросника при тест-ретест процедурата варират от умерени 0,44 до високи 0,76.

На табл. 4 са представени, от своя страна, корелациите между отделните фактори, установени чрез експлораторния факторен анализ.

ТАБЛИЦА 3

КОРЕЛАЦИИ ОТ ТЕСТ-РЕТЕСТ МЕЖДУ ДИМЕНСИИТЕ НА ВЪПРОСНИК ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА ДИМЕНСИИТЕ НА ВЪЗНИКВАЩАТА ЗРЕЛОСТ (IDEA; REIFMAN ET AL., 2007)

	Изследване на идентичността	Експериментиране/Възможности	Негативност/Нестабилност	Фокусиране върху другите	Фокусиране върху себе си	Чувство за „помежду“
Изследване на идентичността	0,70**					
Експериментиране/Възможности		0,76**				
Негативност/Нестабилност			0,73**			
Фокусиране върху другите				0,52**		
Фокусиране върху себе си					0,44*	
Чувство за „помежду“						0,53**

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$

ТАБЛИЦА 4

КОРЕЛАЦИИ МЕЖДУ ОТДЕЛНИТЕ СУБСКАЛИ НА ВЪПРОСНИКА

Фактори	Изследване на идентичността	Негативност/Нестабилност	Експериментиране/Възможности	Фокусиране върху себе си	Чувство за „помежду“	Фокусиране върху другите
Изследване на идентичността	x	0,074	0,519**	0,385**	0,371**	0,180*
Негативност/Нестабилност		x	0,144*	-0,006	0,194**	0,152*
Експериментиране/Възможности			x	0,366**	0,325**	0,144*
Фокусиране върху себе си				x	0,156*	0,289**
Чувство за „помежду“					x	0,001
Фокусиране върху другите						x

** $p < 0,01$; * $p < 0,05$

Както се вижда от табл. 4 не се наблюдават корелации единствено между Изследване на идентичността и *Негативност/Нестабилност* и *Фокусиране върху себе си*. Всички останали корелации са значими между отделните подскали.

След проведените статистически анализи може да се заключи, че валидността и надеждността на Въпросника за измерване на дименсиите на възникващата зрелост показва, че тази скала може да бъде използвана в Българската култура.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Възникващата зрелост изглежда съществува в различни държави по света. С цел да се изследва възникващата зрелост в

България, Въпросникът за измерване на възникващата зрелост (IDEA) беше адаптиран за българската култура. За тази цел, първо, беше проведена валидност на превода чрез прав и обратен превод, и въпросникът беше администриран с извадка от студенти на възраст 17–30 години. Статистическите анализи и процедури, които бяха проведени показаха, че инструментът е надежден и валиден. Установяването на девет фактора, базирани върху експлораторен факторен анализ може да бъде приписано на културните характеристики на изследваната група от респонденти. Така например, при адаптацията на IDEA в Турция са установени три фактора, а при адаптацията в САЩ пет, което изследователите също приписват на културни фактори.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА ДИМЕНСИИТЕ НА ВЪЗНИКВАЩАТА ЗРЕЛОСТ (IDEA)

- Първо, моля, помислете за определен период от време в живота Ви. Чрез „определен период от време в живота Ви,“ имаме предвид настоящият момент, плюс последните няколко години, които са минали и следващите няколко години, които Ви предстоят, така както Вие ги виждате. С една дума, трябва да мислите за приблизително петгодишен период, като в момента се намирате точно по средата.
- Срещу всяко твърдение написано по-долу, моля поставете знак X в една от колоните, за да покажете до каква степен сте съгласен или несъгласен, че твърдението описва този период от време в живота Ви. Например, ако сте „Донякъде съгласен“, че това е „време на проучване,“ след това на същата линия като твърдението, поставете знак X в колоната с „Донякъде съгласен“ (3).
- Не забравяйте да поставите само един знак X на всеки ред срещу Вашият отговор.

Дали този период от живота Ви е време за ...	Силно несъгласен (1)	Донякъде несъгласен (2)	Донякъде съгласен (3)	Силно съгласен (4)
1. Много възможности?	1	2	3	4
2. Проучване?	1	2	3	4
3. Объркване?	1	2	3	4
4. Експериментиране?	1	2	3	4
5. Лична свобода?	1	2	3	4
6. Усещане на ограничения?	1	2	3	4
7. Лична отговорност?	1	2	3	4
8. Изпитване на стрес?	1	2	3	4
9. Нестабилност?	1	2	3	4

10. Оптимизъм?	1	2	3	4
11. Силно напрежение?	1	2	3	4
12. Откриването на това кой съм аз?	1	2	3	4
13. Установяване?	1	2	3	4
14. Грижи за други хора?	1	2	3	4
15. Независимост?	1	2	3	4
16. Възможност за много избори?	1	2	3	4
17. Непредсказуемост?	1	2	3	4
18. Задължения към други хора?	1	2	3	4
19. Самодостатъчност?	1	2	3	4
20. Много притеснения?	1	2	3	4
21. Изпробването на нови неща?	1	2	3	4
22. Съсредоточаване върху себе си?	1	2	3	4
23. Отделяне от родителите?	1	2	3	4
24. Самоопределяне?	1	2	3	4
25. Планиране на бъдещето?	1	2	3	4
26. Търсене на чувство за смисъл?	1	2	3	4
27. Вземането на решения за собствените си убеждения и ценности?	1	2	3	4
28. Научаване да мисля за себе си?	1	2	3	4
29. Чувство за възрастен в някои отношения, но в други не?	1	2	3	4
30. Постепенно превръщане във възрастен?	1	2	3	4
31. Време, през което не сте сигурни дали сте достигнали пълна зрелост?	1	2	3	4

ЛИТЕРАТУРА

- Гарванова, М. (2011). Основни жизнени цели, удовлетвореност от живота и ценностна криза при български студенти (сравнителен подход). *Българско списание по психология. Сборник научни доклади: VI-ти Национален конгрес по психология, София 18–20 ноември 2011*, 3–4, 77–84.
- Пенчева, Е., Папазова, Е. (2009). Психологичен профил на „възникващата зрелост“ (18–29 г.). *Психологични изследвания*, 2, 221–228.
- Arnett, J. J. (1994a). Are college students adults? Their conceptions of the transition to adulthood. *Journal of Adult Development*, 1, 154–168.
- Arnett, J. J. (1994b). Sensation seeking: A new conceptualization and a new scale.
- Arnett, J. J. (1997). Young people's conceptions of the transition to adulthood.
- Arnett, J. J. (1998). Learning to stand alone: The contemporary American transition to adulthood in cultural and historical context. *Human Development*, 1998 41, 295–315.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 2000, 55, 469–480.
- Arnett, J. J. (2001). Conceptions of the transition to adulthood: Perspectives from adolescence to midlife. *Journal of Adult Development*, 8, 133–143.
- Arnett, J. J. (2003). "Conceptions of the transition to adulthood among emerging adults in American ethnic groups." In J. J. Arnett and N. L. Galambos (Eds.), *New directions for child and adolescent development: Exploring cultural conceptions of the transition to adulthood*, No. 100, pp. 63–76. San Francisco: Jossey-Bass.
- Arnett, J. J. (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. New York: Oxford University Press. 2004, ch. 1.

- Casper, L. M. and Bianchi, S. M. (2002). *Continuity and Change in the American Family*. Thousand Oaks: Sage. ch. 1.
- Facio, A. and Micocci, F. (2003). Emerging adulthood in Argentina. In Arnett, J.J. and Galambos, N.L. (Eds.), *New directions for child and adolescent development: Exploring cultural conceptions of the transition to adulthood*. No. 100, pp. 5-20. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Ganeva, Z. (2012). Conceptions of the transition to adulthood among emerging adults in Bulgaria. In: J. C. McDermott, A. Kington, & M. Matulcikova (Eds.), *Paradigms and research of educational practice* (pp. 249-262). Los Angeles, CA: Department of Education, Antioch University.
- Mayseless, O. and Scharf, M. (2003). What does it mean to be an adult? The Israeli experience. In J. J. Arnett and N. L. Galambos (Eds.), *New directions for child and adolescent development: Exploring cultural conceptions of the transition to adulthood*. No. 100, pp. 21-32. San Francisco: Jossey-Bass.
- Nelson, L. J. (2003). Rites of passage in emerging adulthood: Perspectives of young Mormons. In J. J. Arnett and N. L. Galambos (Eds.), *New directions for child and adolescent development: Exploring cultural conceptions of the transition to adulthood*, pp. 33-49. San Francisco: Jossey-Bass.
- Papazova, E., Moody, R., & Bathurst, Jh. (2015). Cross-cultural study of psychological types at the years of emerging adulthood. *Psychological Thought*, Vol. 8 (2), 1-99, doi:10.5964/psyc.v8i2.140.
- Pencheva, E., Papazova, E., & Nacheva, D. (2009). Comparison of personality characteristics in adolescence and emerging adulthood. *Bulgarian Journal of Psychology, South-East Regional Conference of Psychology, Sofia, Bulgaria, 30 October – 1 November 2009. Conference papers – Part One*, 37 (3-4), 245-252. *Personality and Individual Differences*, 16, 289-296.
- Reifman, A., Arnett, J. J. and Colwell, M. J. (2003). The IDEA: Inventory of the dimensions of emerging adulthood. *Paper presented at the 111th Annual Convention of the American Psychological Association*, Toronto, Canada. 2003, 4-6 August. *Youth and Society*, 1997, 29, 1-23.
- Национален статистически институт – www.nsi.bg
Бази данни на Евростат – <http://ec.europa.eu/eurostat>

BULGARIAN ADAPTATION OF INVENTORY OF THE DIMENSIONS OF EMERGING ADULTHOOD (IDEA)

Eva Papazova

Abstract. *The article represents the adaptation of the Inventory of the Dimensions of Emerging Adulthood (IDEA, Reifman et al., 2003) for Bulgarian conditions with a sample of 202 respondents, aged 17 to 30 years. Test-retest is conducted with 46 respondents. High reliability of the questionnaire has been found, which was confirmed by test-retest procedure. Exploratory factor analysis showed a nine-factor solution, the result is most likely due to cultural specificity. Statistical analyzes and procedures indicate that the instrument is reliable and valid for Bulgarian conditions.*

Keywords: Inventory of the dimensions of emerging adulthood; adaptation.

Associate Professor, Eva Papazova, Ph.D
Department of Psychology,
Institute for Population and Human Studies –
Bulgarian Academy of Sciences,
Acad. Georgi Bonchev St., Bl. 6, Fl. 5/6, 1
113 Sofia, BULGARIA
✉ eva.papazova@gmail.com